

Teorie a historie dramatického umění (bakalářská SZZ)

1. **Antika:** původ divadla; zdroje evropské kultury; homérské eposy; athénské divadlo, tragédie, chór, stará attická komedie, nová attická komedie, helénistické divadlo, Aristotelova poetika (a její pozdější interpretace v 16. a 17. století a vliv na klasickou, resp. klasicistní poetiku); římské divadlo, senekovská tragédie (a její vliv na pozdější, např. alžbětinskou dramaturgiu), latinská komedie, divadelní architektura; *Aischylos, Sofoklés, Euripidés, Aristofanes, Menandros, Terentius, Plautus, Seneca*.

2. **Středověk:** časové vymezení; liturgické drama; mirákl, mystérium, moralita; církevní versus světské žánry; frašky a sotties; *Everyman, Adam de la Halle, Hra v loubí*; přechod k humanismu; od středověké postavy k renesančnímu a baroknímu hrdinovi (*Marlowe*). Český středověk; *Mastičkář, vánoční a velikonoční hry, Svatojiřské oficium, Hra o třech Mariích*.

3. **Renesance:** alžbětinské divadlo; Shakespearovi předchůdci, univerzitní duchové, *Shakespeare* a jeho současníci (*Marlowe, Jonson*), Shakespearovi následovníci, jakubovské divadlo (*Beaumont, Fletcher, Webster, Ford*); divadelní soubory v Anglii, organizace divadelního života, divadelní budovy; „teatrum mundi“; commedia dell'arte a commedia erudita (*Machiavelli*); italští herci v Evropě v 16. a 17. století; divadlo španělského zlatého věku (*Cervantes, Lope de Vega, Tirso de Molina, Calderón*).

4. **Baroko a klasicismus:** klasicismus ve Francii (*Corneille, Racine, Molière*); zdroje, klasicistní poetiky (*D'Aubignac, Boileau*), periodizace, principy, zásady; rozdělení žánrů; pravidlo tří jednot; princip pravděpodobnosti; dekórum; jezuitské divadlo; anglické restaurační divadlo; francouzské rokoko a vývoj k osvícenství; vznik a proměny scénografie. Jezuitské divadlo v Čechách, lidové barokní divadlo (*Komenský*).

5. **Evropské osvícenství:** vývojový oblouk od Diderota k Zolovi: staré versus nové žánry, měšťanské drama; francouzské osvícenství (*Diderot, Voltaire, Rousseau*); německé osvícenství a klasicismus (*Lessing, Schiller, Goethe*); herecký ideál osvícenců a jejich názory na divadlo; princip čtvrté stěny; vznik konceptu autorského práva (*Beaumarchais*). Idea českého národního divadla.

6. **Evropský romantismus:** historická situace v jednotlivých zemích, revoluje - Anglie, Francie, Německo, Rusko, Polsko, Čechy; vztah preromantismu a romantismu; vztah romantického dramatu a melodramatu; zdroje a východiska romantismu a manifesty (*časopis Atheneum, Schlegel, Constant, Madame de Stael, Stendhal, Hugo, de Vigny*); romantický hrdina; estetické principy; úloha groteska; romantické herectví. *Byron, Shelley, Hugo, Dumas, Sturm und Drang, Puškin, Lermontov, Mickiewicz, Slowacki*. Český romantismus, česká herecká romantická škola, tylovská dramaturgie, Máchovy dramatické zlomky.

7. **Realismus, psychologický realismus a naturalismus** v dramatickém a divadelním umění; realismus jako umělecký směr, předpoklady pro jeho vznik, principy a zásady, realismus v románu; vztah umění a vědy; technický pokrok a proměny divadelní technologie; vztah realismu a naturalismu, naturalismus v dramatu a divadle; vznik divadelní režie (*Meiningenští, Wagner, Antoine, Brahm, Stanislavskij*). Psychologický realismus. *Ibsen, Strindberg, Čechov*. Český realismus v dramatu a divadle. *Preissová, Mrštíkové, Stroupežnický*; český herecká škola (*Kvapilová, Vojan*).

8. **Divadelní moderna, symbolismus:** *Jarry*; první divadelní reforma, dadaismus a surrealismus v umění a divadle; francouzský Kartel; divadelní expresionismus – Německo, USA...; Brecht a principy epického divadla; *Artaud*, divadlo krutosti; vliv Artauda na divadlo 60. let a na druhou divadelní reformu (*Grotowski*) v evropském a americkém divadelním umění (happening, performance, divadelní antropologie); zrod amerického dramatu (*O'Neill*). Česká divadelní moderna a avantgarda.

9. **Od existencialismu k absurdnímu dramatu** a jeho současným podobám; historická a společenská situace, filozofická východiska existencialismu; filozofové a dramatici *Sartre*, *Camus*; absurdní dramatika, jazyk v absurdním dramatu; postava v absurdním dramatu; *Beckett*, *Ionesco*, *Adamov*, *Bernhard*, *Jelineková*, *Handke*, *Jandl*. Evropská absurdní dramatika a její vliv na českou tvorbu (*Havel*, *Topol*); pražské Divadlo Na Zábradlí; divadla malých forem.

10. **Drama a divadlo od 50. let 20. století do současnosti;** tendence evropské (Velká Británie, Francie, Německo) a severoamerické dramatiky (*Miler*, *Williams*, *Wilder*, *Shepard*); drama a divadlo v 60. letech; vznik pojmu postmoderna a jeho výklady. České drama a divadlo 2. poloviny 20. století (*Krejča*, *Radok*, *Grossman*; *Topol*, *Hrubín*, *Kohout*, *Daněk*, *Steigerwald*, *Fischerová* atd.); česká alternativní divadla 70. a 80. let (*Hadivadlo*, *Husa na provázku*, *Ypsilonka*).